

# WETHOUDERSCONFERENTIE

## KANSEN VOOR JONGEREN ZONDER STARTKWALIFICATIE

17 februari 2017

*Van 13 tot en met 17 februari 2017 vond de matchweek 'Matchen op Werk' plaats, in het kader van de aanpak jeugdwerkloosheid. Door heel Nederland werden ruim zestig evenementen georganiseerd waar jongeren en werkgevers elkaar ontmoetten om de match op werk of op stage te maken. Op de slotdag van de werkweek vond de wethoudersconferentie 'Kansen voor jongeren zonder startkwalificatie' plaats. In totaal zijn er in Nederland 184.000 niet-onderwijsvolgende jongeren zonder startkwalificatie<sup>1</sup>. Zo'n veertig procent daarvan - 74.000 jongeren - heeft geen baan. Is dat een urgent probleem? En hoe kunnen deze jongeren op weg worden geholpen naar leren, werken of een combinatie daarvan? Deze vragen stonden centraal tijdens de conferentie.*

De conferentie start met een gesprek met **staatssecretaris Jetta Klijnsma**. Klijnsma onderschrijft de urgentie van de problematiek rondom kansen voor jongeren zonder startkwalificatie: deze jongeren zijn twee keer zo vaak werkloos, hebben een grote uitkeringsafhankelijkheid en profiteren in mindere mate van de aantrekkelijke werkgelegenheid. Een deel van hen is buiten beeld voor bemiddeling naar werk. Eenmaal aan het werk is dat vaak op flexibele basis en wordt er weinig geïnvesteerd in het verder versterken van de arbeidsmarktpositie door bijscholing of informeel leren. Het probleem rondom kansen voor jongeren zonder startkwalificatie speelt op het snijvlak van

onderwijs, arbeidsmarkt en openbaar bestuur. Alle drie de gebieden zijn nodig om het probleem te verhelpen. Het gaat hier om jongeren die moeilijk te vinden zijn. Ze zijn minder zelfredzaam en kloppen niet uit zichzelf aan bij instanties. Maar, zo geeft Klijnsma aan: "goede wethouders zeggen: het zijn wel onze jongeren, die laat je niet in de steek! Simpel is het niet, er is een lange adem nodig". Klijnsma geeft aan



dat er al veel mooie trajecten lopen om deze groep kwetsbare jongeren verder te helpen, deze moeten verder worden doorontwikkeld.

Ook de wethouders zijn het er over eens dat het hier gaat om een urgent probleem: zo'n tachtig procent van de aanwezige wethouders geeft aan dat er meer moet gebeuren om jongeren zonder startkwalificatie een eerlijke kans op werk te bieden. Drie wethouders schetsen het probleem aan de hand van praktijkverhalen: **Mariska ten Heuw** (gemeente Hengelo) vertelt over Rosalie (19 jaar). Wie haalt Rosalie van de bank? En als we Rosalie van de bank halen, hebben we haar dan genoeg te bieden? **Elly van Wageningen** (gemeente Lelystad) vertelt over een 17-jarige die bang is voor wat er verandert na haar 18<sup>e</sup> verjaardag: "laat me niet los!". Van Wageningen benadrukt met haar pitch het belang van een warme overdracht en het bieden van maatwerk. **Peter Heijkoop** (gemeente Dordrecht) gaat in op het verhaal van Nick. Nick was uit beeld geraakt, maar door een intensieve samenwerking tussen o.a. het wijkteam en het mbo, én de inzet van een matchmaker, heeft Nick zijn zelfvertrouwen teruggewonnen en is hij gestart met een BBL-opleiding.

De wethouders stemmen over een zestal stellingen rondom de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt voor kwetsbare jongeren. Zie op pagina vier de uitslagen van deze stemmingen. Vervolgens gaan ze aan verschillende tafels met elkaar in gesprek over de knelpunten die ze ervaren in de eigen uitvoering op het snijvlak van sociale zaken en onderwijs, bij de samenwerking met onderwijsinstellingen en aan de zijde van werkgevers. Bij ieder knelpunt wordt de vraag gesteld wat bestuurders zelf kunnen doen om knelpunten aan te pakken en wat zij nodig hebben van de wetgever. Naar aanleiding van de discussies aan de gesprekstafels roepen de wethouders onder andere op het sociaal werkbedrijf niet op te heffen en één regeling voor de onderkant van de arbeidsmarkt op te stellen.

Tijdens de conferentie komt ook **minister Jet Bussemaker** aan het woord. Ook Bussemaker erkent de urgentie van de problematiek. Alle jongeren moeten gelijke kansen krijgen, zo vindt Bussemaker. Ze roept de gemeenten dan ook op mee te doen met de gelijke kansen alliantie. Bussemaker geeft aan dat verschillende partijen een rol spelen bij een goede aanpak voor jongeren zonder startkwalificatie: *"it takes a village to raise a child. Rijksoverheid, gemeenten, onderwijs, werkgevers: werk samen voor jongeren zonder startkwalificatie!"*. Jongeren moeten



weer zelfvertrouwen krijgen en het gevoel krijgen dat ze gemist worden in de maatschappij, wanneer ze niet meedoen. Bussemaker geeft verder aan dat ze zich zorgen maakt over het dalende aantal BBL-plaatsen. Tot slot vraagt ze de wethouders niet alleen aandacht te hebben voor wat er in het beleid moet veranderen, maar ook voor hoe het beleid beter kan worden gebruikt.

**Ton Heerts**, voorzitter MBO Raad, vraagt aandacht voor het Perspectiefpact voor kwetsbare jongvolwassenen: elke kwetsbare jongvolwassene moet in een transitieperiode met goede begeleiding toe kunnen werken naar een nieuw, duurzaam perspectief op betekenisvol werk. Ton Heerts wil jongeren zelfvertrouwen geven. Ze moeten worden verleid om ‘van de bank af te komen’ en mee te gaan doen. Ook Ton Heerts erkent het belang van samenwerking tussen gemeenten/regio’s, onderwijs en bedrijfsleven. Er moet worden ‘ontschot’, de jongere moet centraal komen te staan. Mbo-instellingen kunnen de situatie verbeteren door onder andere zomeronderwijs aan te bieden en flexibeler te zijn.

Ook **Michaël van Straalen**, voorzitter MKB-Nederland, komt aan het woord. Hij gaat allereerst in op de daling van het aantal BBL-plaatsen. Van Straalen verwacht dat het aantal plaatsen weer omhoog zal gaan wanneer het economisch beter gaat. Vervolgens gaat Van Straalen in op de rol van het onderwijs: onderwijs moet meebewegen met veranderingen in de samenleving en de mondialisering. Van Straalen is van mening dat alle jongeren die geen startkwalificatie halen maar wel kunnen werken, ondersteuning moeten krijgen. Instrumenten als loonkostensubsidie, *jobcoaching* en de *no-risk* voor uitval bij ziekte zijn onderdeel van deze ondersteuning. MKB-ondernemers geven aan dat niet alle gemeenten deze instrumenten in dezelfde mate inzetten. Van Straalen vindt dat onwenselijk: hoe meer ondersteuning deze jongeren krijgen, hoe groter de kans dat ze aan het werk gaan, én blijven. Michaël van Straalen onderschrijft het Perspectiefpact. Maar, zo geeft hij aan, dit is repareren aan de achterkant. Om problemen met kwetsbare jongeren in de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt in het vervolg te voorkomen moet er meer geld naar (met name primair) onderwijs.



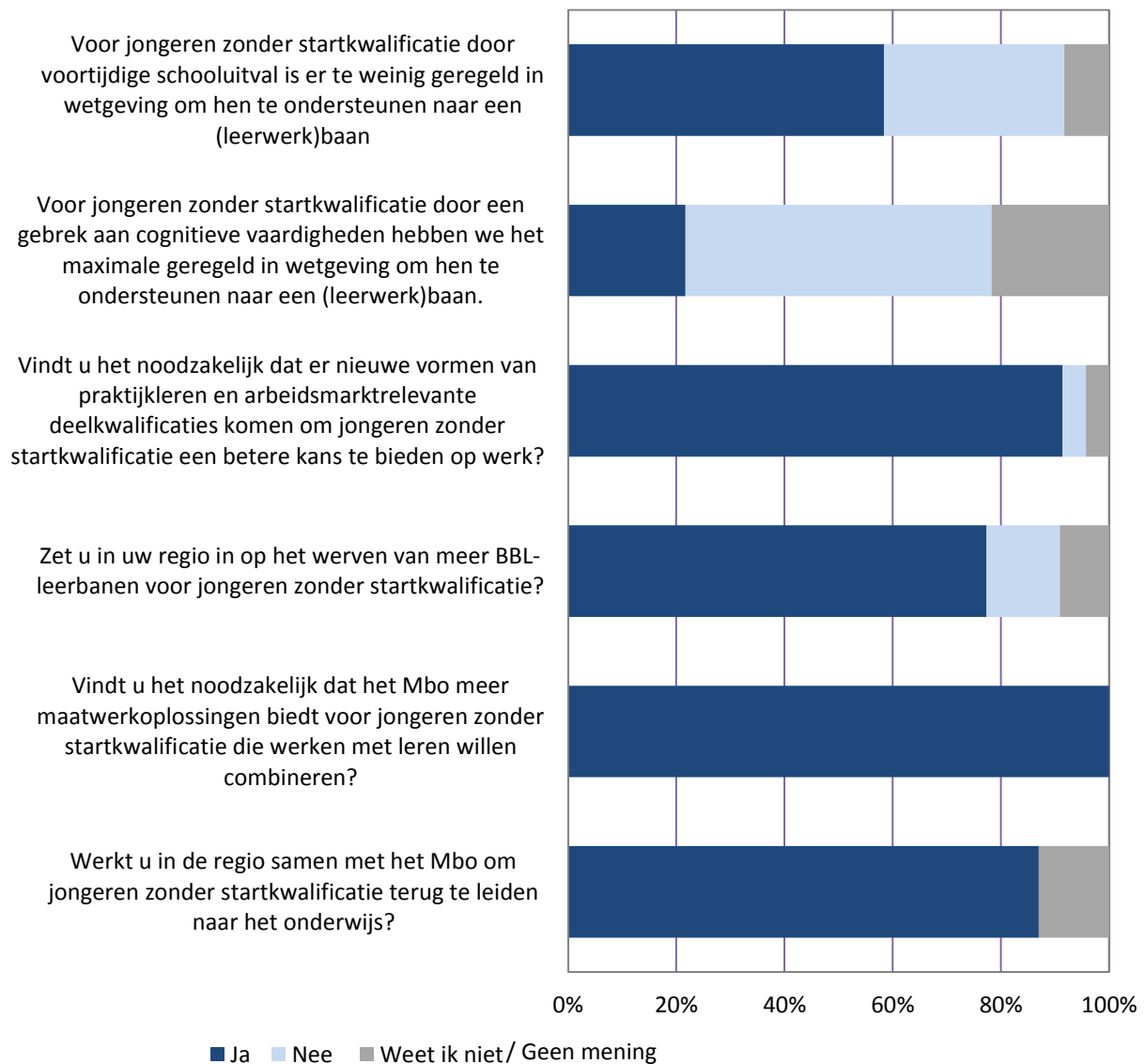
Wethouder **Mariska ten Heuw** (Hengelo) doet in haar slotwoord namens de G32 wethouders een appel op het volgende kabinet: het onderwerp kansen voor jongeren zonder startkwalificatie moet hoog op de prioriteitenlijst! Ton Heerts en Michaël van Straalen delen deze boodschap. De wethouders, Ton Heerts en Michaël van Straalen benadrukken dat ze samen moeten gaan werken aan oplossingen. Mariska ten Heuw doet namens de G32 wethouders de toezegging dat de wethouders in de regio met dit thema aan de slag gaan.

Staatssecretaris **Klijnsma** sluit de dag af. Ze merkt op dat iedereen van goede wil is. Daarnaast trekt de economie aan, wat kansen biedt. Maar, zo benadrukt ze: al die jongeren die nu al zijn uitgestroomd, moeten bij gemeenten wel weer in beeld komen. Gemeenten moeten daar tijd en energie in steken. De MBO Raad en werkgeverspartijen moeten daarnaast hun deuren open zetten voor de jongeren die nu nog op school zitten. Klijnsma vraagt de aanwezigen het haar te laten weten wanneer haar ministerie nog iets kan betekenen de komende maanden. Ze geeft verder aan dat het thema wordt opgenomen in het overdrachtsdossier voor het nieuwe kabinet. Als laatste roept

Klijnsma de wethouders op ook vooral te kijken naar wat er al wel mogelijk is. “Jullie kunnen al zoveel!” Zoek deze mensen op en geef ze het zelfvertrouwen om weer mee te gaan doen, aldus Klijnsma.

## Wat stemmen de wethouders?

(n=22-24)



<sup>i</sup> In 2015 telde Nederland 184.000 niet onderwijsvolgende jongeren (15 tot 27 jaar) zonder startkwalificatie. Hierbij zijn de jongeren die praktijkonderwijs of voortgezet speciaal onderwijs als hoogst behaalde opleiding hebben niet inbegrepen. Bron: CBS